

Ärendenummer
TRV 2022/33867
Motpartens ärendenummer
I2022/00641

Dokumentdatum
2021-05-12

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se

i.transport.remissvar@regeringskansliet.se
Diariet
Gd-sekreterare
Webb-och projektstöd
Lennart Kalander
Per Lindroth

Svar på remiss gällande flygplatshavares kostnader för säkerhetskontroller

Trafikverket har mottagit en promemoria från Regeringen om ett förslag till en ändring i lagen (2004:1100) om luftfartsskydd.

Förslaget innebär i huvudsak att regeringen öppnar upp möjligheten att delvis täcka underskotten av säkerhetskontroll av passagerare och bagage på annat sätt än genom en avgift från flygbolagen, med anledning av pandemins effekter. För detta krävs en lagändring. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2023 och ska gälla fram till 31 dec 2023.

Trafikverket har följande reflektioner kring promemorian:

- Trafikverket ser positivt till förslaget om att avgiftssystemet kan finansieras på annat sätt än genom det befintliga avgiftssystemet.
- Trafikverket har inga direkta invändningar om ikraftträdande, däremot kan det finnas en problematik med övergångstiden då fortfarande smittspridning pågår globalt och med den uppkomna Ukrainakrisen.
- Trafikverket anser att problemet med det omfattande underskottet i systemet som uppstått föranleder en mer långsiktig strategi kring hur man i framtiden kan hantera liknande situationer som kan uppstå.
- Slutligen anser Trafikverket att det är läge för en mer omfattande utvärdering av GAS-systemet, där flera aspekter på svagheten, sårbarheten, styrkan och hur proaktiv systemet kan vara mot framtida kriser. (GAS-systemet är Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2012:113) om gemensamt avgiftsutjämningsystem för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage.)

Bakgrund

Som ett resultat av terrorattacken i USA den 11 september 2001 utarbetades ett förslag för ett utökat säkerhetsskydd för luftfarten. Förslaget kom 2008 att ersättas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 300/2008 av den 11 mars 2008 om gemensamma skyddsregler för den civila luftfarten. I förordningen anges vilka krav som ska gälla dels hur passagerare och deras bagage ska säkerhetskontrolleras, dels vilken teknisk utrustning som ska användas, tillträde till behörighetsområden, kompetenskrav och certifiering m.m.

Ärendenummer
TRV 2022/33867
Motpartens ärendenummer
I2022/00641

Dokumentdatum
2021-05-12

Förordningen berör inte hur kostnaden ska hanteras, däremot anges att varje medlemsstat får besluta under vilka förhållanden och i vilken omfattning kostnaderna bör åläggas staten, flygplatserna, flygbolag m.fl.

Sverige beslöt inom ramen för förordningen att skapa ett utjämningsystem för fördelning av kostnaderna, vilket innebär att avgiften är densamma oavsett vilken flygplats i Sverige man reser från, något som regleras i lagen (2004:1100) om luftfartsskydd samt i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2012:113) om gemensamt avgiftsutjämningsystem för säkerhetskontroll av passagerare och deras bagage (GAS-systemet). Lagen (2004:1100) om luftfartsskydd trädde i kraft 1 januari 2005. Transportstyrelsen ansvarar för GAS-systemet, se fig. nedan, genom att förvalta systemet och fungera som en mellanhand mellan flygplatser och flygbolag i transferering av ersättning för kostnaden. Utgångspunkten för systemet är att avgiften (baseras endast på avresande passagerare) ska vara densamma för alla flygplatser som ingår i avgiftsutjämningsystemet och att flygbolagen ska ta ut kostnaden på biljettpriset.

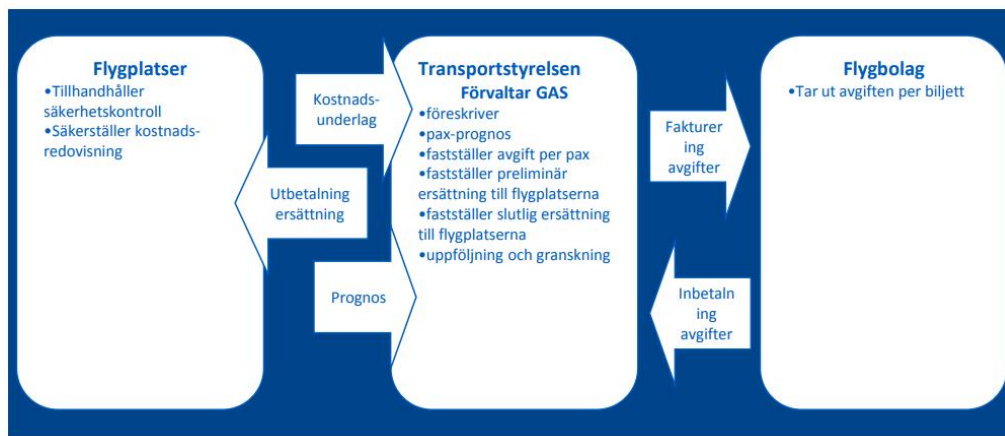

Fig. 1. GAS-systemets funktion.

Pandemin har slagit hårt mot luftfarten och inneburit en betydande nedgång, utan tidigare historiskt motstycke. Under 2020 uppvisade luftfarten totalt en minskning med 75,2% vilket motsvarar 24,4 miljoner passagerare färre passagerare än 2019. För 2021 uppgick minskningen med 71,4% vilket motsvarar 27 miljoner färre passagerare än för 2019. Pandemins effekter på resandet har inneburit en nära kollaps på GAS-system med kraftigt underskott, som beräknas uppgå till 753 miljoner kronor för 2020-2021. Med det gällande regelverket skulle underskottet finansieras med avgifter per avresande passagerare vilket skulle få konsekvenser för flygbolagen och deras möjlighet att ta ut kostnaden via biljettpriset, speciellt med den låga andel av avresande passagerare som råder.

I föreliggande promemoria föreslås att underskottet i system (för tillfället 753 milj. kr) täcks med statliga medel.

Ärendenummer
TRV 2022/33867
Motpartens ärendenummer
I2022/00641

Dokumentdatum
2021-05-12

Motiv till ställningstagande

Även om Trafikverket inte direkt berörs av förslaget konstaterar verket att frågan är väsentlig för luftfarten. Men också utifrån vårt långsiktiga uppdrag kring infrastrukturplanering och upphandlade flygtrafik. I ljuset av detta finns det beröringspunkter som Trafikverket bör beakta kring kostnader för luftfartsskyddet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Roberto Maiorana. Föredragande har varit nationell planerare Jean-Marie Skoglund på Nationell Samhällsplanering. I den slutliga handläggningen har chefen för Nationell planering Lennart Kalander och tf. chefen för enhet Nationell Samhällsplanering Per Lindroth deltagit.

Roberto Maiorana
Generaldirektör

Jean-Marie Skoglund
Nationell Planerare

Direkt: 010-123 56 27
Mobil: 072-085 15 86

Trafikverket
903 02 Umeå
Besöksadress: Storgatan 60
Telefon: 0771-921 921
www.trafikverket.se

Dokumentegenskaper, Ärendenummer [Ärendenummer], Motpartens ärendenummer I2022/00641, Dokumentdatum 2021-05-12, Dokumenttyp BREV.

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.